

Стазама Јосифа Панчића

Подаци о пројекту

Назив пројекта	Стазама Јосифа Панчића
Кључне речи	Јосиф Панчић, Јестаственички кабинет, Тара, Копаоник
Спровођење пројекта	2024-09-01 - 2025-08-31
Научне Области	<ul style="list-style-type: none"> природне науке мултидисциплинарне интердисциплинарне друштвене техничке
Апстракт пројекта	<p>Инспирисани научним радом Јосифа Панчића пројекат ставља ученике гимназије у улогу младих истраживача, будућих научника. У првом делу се у гимназији формира савремени Јестатсвенички кабинет ботанике, зоологије и минералогije од материјала донесеног са терена Шумадије. Други део пројекта је четвородневни обилазак Националних паркова Таре и Копаоника чији је циљ уочавање биодиверзитета, ендемичних, реликтних врста, природног наслеђа, минерала, културних споменика што ће обогатити Јестатсвенички кабинет. Као грађани научници, информације о биодиверзитету објављујемо на сајт https://www.inaturalist.org/ у базу Глобална информациона база биодиверзитета (ГБИФ). У Парку науке, формирање мини ботаничке баште са алпинетумом и дендраријумом, чини пројектне резултате одрживим и искуствено видљивим. Школски експонат о животу и делу Јосифа Панчића биће доступан као порука будућим генерацијама гимназијалаца да следе пут науке, пут Јосифа Панчића.</p>
Опис пројекта	<p>Јосиф Панчић, снагом ума и величином духа, несебичним радом у науци и образовању младих, оставио је непроцењив траг у развоју српске науке. Инспирисани научним ентузијазмом Панчића, родила се идеја да ученици Прве крагујевачке гимназије, ходајући његовим стазама, евоцирају рад и дело српског ума, а истовремено буду у улози младих истраживача. У првом делу пројекта Биолошка секција гимназије ће формирати савремен Јестасвенички кабинет ботанике, зоологије, минералогije Шумадије: формирање самоодрживог палударијума, мосаријума, вертикалне баште; збирке макрозообентоса река околине</p>

(Борачке реке, Грзе, Ресаве, Црнице..), снимање оглашавања птица нашег краја, препарата риба река Шумадије; минерали са Рудника, Гледића. Материјал се доноси са терена и, у сарадњи са Ботаничком баштом Крагујевац и Центром за конзервацију биодиверзитета копнених вода у Крагујевцу, формира се збирка Јестаственичког кабинета. Други део пројекта је научна дводневна шетња кроз Националне паркове Копаоник и Тара. На Копаонику истражујемо биодиверзитет макрозообентоса Самоковске реке, близу Марковог камена у малим локвама посматрамо ендемичну врсту тритона; упоређујемо састојине боровнице у шуми и на рудимама; вегетацију рудина; смене шумских појасева од подножја до врха. Сакупљамо колекцију минерала: гранит, серпентинит, шкриљца. Обилазимо и културне споменике: са видиковца посматрамо маузолеј Јосифа Панчића и шетамо до Црквина и Небеских столица. Дводневна научна шетња Таром почиње од засеока Ђурићи у Заовинама где је Панчић открио “ледену лепотицу” и обилазимо налазиште оморике на Митровцу, на тресетним наслагама мочваре означене као Црвене поток или Црвене баре. Пошто Тара обилује разним реликтним и ендемичним врстама, циљ шетње је уочавање биодиверзитета и откривање тих врста (панчићев скакавац, ендемична млечика, звончић..). Шетајући Таром уочавамо контрастни шумски биодиверзитет: четинарске тајге, листопадне шуме, медитеранске шикаре. Могуће је пронаћи и фосиле пужева на местима где се праве нови путеви, у високим обалама. Сазнања о биодиверзитету Таре и Копаоника објавићемо као регистровани пројекта на сајту <https://www.inaturalist.org/> чиме учествујемо у дељењу података са базом Глобална информациона база биодиверзитета (ГБИФ) чиме, као грађани научници, олакшавамо научницима доступност информација и из наших крајева. Колекције материјала, фотографија, минерала и фосила збирке са Таре и Копаоника ће допунити наш већ формиран Јестаственички кабинет. Трећи део пројекта се одвија у Парку науке гимназије где ће ученици са менторима формирати мини ботаничку башту у виду ботаничког архипелага: алпинетум са планинским и дендраријум са дрвенастим врстама биљака са терена. План је и израда зидног експоната као трајне поставке научно-истрживачког рада Јосифа Панчића. Пројектни резултати широј јавности ће се предсавити на Фестивалу науке Дајте се на знање у Првој крагујевачкој гимназији као и кроз локалне медије РТК, на сајту школе и преко друштвених мрежа.

Циљна група

- средња школа
- научна заједница
- шира јавност
- медији

Циљеви пројекта

Главни циљ пројекта је популаризација и афирмација научног принципа и вредности кроз евокацију рада и дела великог српског научника Јосифа Панчића. Циљ формирања Јестаственичког кабинета је да ученици Биолошке секције и други узму активно учешће у креирању

својих активности и научног амбијента. У сарадњи са Ботаничком баштом Крагујевац и Центром за конзервацију и заштиту биодиверзитета копнених вода пројекат остварује циљ сарадње са научно значајним институцијама чиме гимназијалци учвршћују своју научну оријентисаност. Боравком ученика у Националним парковима Таре и Копаника пројекат има циљ да гимназијалци чулно и искуствено доживе разлоге због којих су ове планине постале национално и међународно значајни природни простори. Циљ пројекта је и да ученици, као грађани научници, дају допринос у евидентирању биодиверзитета наших предела у базу Глобална информациона база биодиверзитета (ГБИФ). Природа је инспиративна, отвара видике, ослобађа ум, отвара границе стереотипног концепта учења и даје слободу изражавања младих. Вештине уочавања, упоређивањ, перцепције као и практично извођење научног и виђеног, пројекат остварује научним шетњама и формирањем мини ботаничке баште у Парку науке. Јавно представљање резултата рада младих афирмише и јача сигурност, будућу самоиницијативу и спремност на научне изазове.

Циљеви из програма промоције науке у које се пројекат уклапа

- Развој капацитета истраживача за ширење научне културе
- Подстицај и развој комуникације између научноистраживачких организација са државном управом и јединицама територијалне управе и локалне самоуправе кроз размену вредности и пракси
- Развој различитих програма промоције науке заснованих на научној култури и научној писмености код свих грађана Републике Србије
- Јачање ресурса за промоцију науке како би програми били доступнији грађанима

Процена броја посетилаца 1500

Одговорно лице (лице задужено за контакт)

Име и презиме Дејан Добричић

Занимање професор биологије и примењених наука

Телефон 0658343205

Имејл dejandobricic71@gmail.com

Биографија Дејан Добричић, дипломирани биолог ПМФ-а у Крагујевцу, ради као професор биологије и примењених наука у Првој крагујевачкој гимназији. Један је од реализатора пројекта подржаних од стране

Центара за промоцију науке и Научног клуба Крагујевац: Завиримо у водени свет језера; У царству гљива!; Говор фосила- Ноћ истраживача 2020.г.; Генетички изазов!; Од извора реке до ушћа, да ли постоје разлике?; Бактерије, наши (не)пријатељи; Енигма кодова. Координатор пројекта Са науком на четири стране света ОШ “Мома Станојловић” из Крагујевца из категорије 2 уз подршку Центра за промоцију науке и пројекта Мобилни ботаничар. Рализатор активности у Ноћи истраживача (2020.г., 2021.г., 2022.г). У оквиру удружења ЕкоМатоТека ради на реализацији неколико пројеката. Радио на ПМФу као стручни сарадник и истраживач на хидробиолошким истраживањима у Хидробиолошкој лабораторији Акваријум Крагујевац. Учесник у пројекту – Едукација руралног становништва о заштити вода у сарадњи са РЕЦ-ом за заштиту животне средине за Централну и Источну Европу уз финансијску помоћ Данске агенције за животну средину. Један од оснивача и активни учесник у раду НВО „Младен Караман“. Активни учесник бројних пројеката ове организације: - Таксономско – еколошка истраживања Старе планине - Еколошки кампови на Завојском језеру, Студеници, Голији, Старој планини. Бавио се истраживањем на тему – предлог мера за побољшање производње гљиве шиитаке у Шумадији и истраживањем на тему – оптимизација услова гајења шампињона у адаптираним објектима. Ментор ученицима Биолошке секције са реализовано изложбом (Не)видљив свет на обележавању 190 година рада Прве крагујевачке гимназије и у Научном клубу у Београду

Подаци о институцији

Назив институције	Прва крагујевачка гимназија
Седиште	Крагујевац
ПИБ	101576683
Матични број	07151292
Одговорно лице	директор школе Славица Марковић
Веб сајт	www.prvagimnazija.edu.rs
Имејл	prvagimnazijakg@yahoo.com

Пројектни тим

Име и презиме	Дејан Добричић
Занимање	професор биологије и примењених наука
Имејл	dejandobricic1971@gmail.com
Биографија	<p>Дејан Добричић, дипломирани биолог ПМФ-а у Крагујевцу, ради као професор биологије и примењених наука у Првој крагујевачкој гимназији. Један је од реализатора пројекта подржаних од стране Центара за промоцију науке и Научног клуба Крагујевац: Завиримо у водени свет језера; У царству гљива!; Говор фосила- Ноћ истраживача 2020.г.; Генетички изазов!; Од извора реке до ушћа, да ли постоје разлике?; Бактерије, наши (не)пријатељи; Енигма кодова. Координатор пројекта Са науком на четири стране света ОШ “Мома Станојловић” из Крагујевца из категорије 2 уз подршку Центра за промоцију науке и пројекта Мобилни ботаничар. Рализатор активности у Ноћи истраживача (2020.г., 2021.г., 2022.г). У оквиру удружења ЕкоМатоТека ради на реализацији неколико пројеката. Радио на ПМФу као стручни сарадник и истраживач на хидробиолошким истраживањима у Хидробиолошкој лабораторији Акваријум Крагујевац. Учесник у пројекту – Едукација руралног становништва о заштити вода у сарадњи са РЕЦ-ом за заштиту животне средине за Централну и Источну Европу уз финансијску помоћ Данске агенције за животну средину. Један од оснивача и активни учесник у раду НВО „Младен Караман“. Активни учесник бројних пројеката ове организације: - Таксономско – еколошка истраживања Старе планине - Еколошки кампови на Завојском језеру, Студеници, Голији, Старој планини. Бавио се истраживањем на тему – предлог мера за побољшање производње гљиве шиитаке у Шумадији и истраживањем на тему – оптимизација услова гајења шампињона у адаптираним објектима. Ментор ученицима Биолошке секције са реализовано изложбом (Не)видљив свет на обележавању 190 година рада Прве крагујевачке гимназије и у Научном клубу у Београду</p>

Име и презиме	Снежана Бранковић
Занимање	доктор биолошких наука
Имејл	snezana.brankovic@pmf.kg.ac.rs
Биографија	<p>Снежана Бранковић Занимање доктор биолошких наука Имејл snezana.brankovic@pmf.kg.ac.rs Биографија Др Снежана Бранковић, професор на катедри Морфологија, систематика и филогенија биљака у Институту за биологију и екологију Природно математичког факултета у Крагујевцу. Докторирала је 2014.године са докторском дисертацијом</p>

“Утицај геолошке подлоге на садржај метала у биљкама”. 2017.године изабрана је у звање научног сарадника. Поседује педагошко искуство у раду са студентима изводећи практичну наставу на академским и дипломским академским студијама биологије и екологије на предметима: Човек и животна средина, Методика биолошких наука, Ботаника, Кормофите, Ендемична флора и вегетација, Систематика и филогенија виших биљака, Морфологија биљака и др. Бави се научноистраживачким радом из области Морфологија, фитохемија и систематика биљака, као и применом биљака у ревитализацији загађених водених и копнених екосистема. Има низ објављених научних радова у еминентним светским часописима. Учесник је многих пројеката: лидер пројекта “Биомониторинг и значај биоиндикатора у граду Крагујевцу”, 2010.г. ЕИД Младен Караман; лидер пројекта “Еколошке и физиолошке карактеристике биљака као индикатора стања животне средине у граду Крагујевцу”, 2012.г. ЕИД Младен Караман; носилац пројекта “Популаризација екологије у циљу одрживог развоја руралних подручја Крагујевца”, 2017.г. ЕИД Младен Караман. У циљу популаризације науке, учесник је манифестација Фестивал науке, Ноћ музеја, Ноћ истраживача. Управник Ботаничке баште Крагујевац.

Партнери

Да ли се пројекат спроводи са другим организацијама?

Не

Имплементација пројекта

Активност	Од	До			
Формирање Јестатственичног кабинета: опрема за палударијум, мосаријум; посуде за палударијум; трошак превоза на теренима по Шумадији	2024-08-01	2024-12-31			
људски ресурси	путовање и смештај	опрема	материјал	остали	збир
20000	0	10000	10000	0	40000

Активност	Од	До			
Обилазак Националних паркова Таре: аутобуски превоз, преноћиште (2 ноћења), храна	2024-09-01	2025-09-01			
људски ресурси	путовање и смештај	опрема	материјал	остали	збир
30000	160000	0	0	0	190000

Активност				Од	До
Обилазак Националних паркова Копаоник: аутобуски превоз, преноћиште (2 ноћења),				2024-09-01	2025-09-01
људски ресурси	путовање и смештај	опрема	материјал	остали	збир
30000	140000	0	0	0	170000

Укупно: 400000

Одлука о учешћу

- [2_Stazama Josifa Pančića_Prva kragujevačka gimnazija.pdf \(247 KB\)](#)